

Aanvragen suppletie-uitkering opsporen en ruimen van explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.

Gemeenten kunnen een bijdrage in de kosten van opsporing en ruiming van explosieven uit de Tweede Wereldoorlog krijgen. Sinds 2010 wordt deze bijdrage verstrekt via het gemeentefonds. De regeling voor het verstrekken van de bijdrage is met ingang van 1 januari 2015 gewijzigd.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- 1) alle gemeenten kunnen een bijdrage van 70% in de kosten ontvangen door het indienen van een raadsbesluit;
- 2) vanaf 2015 wordt de mogelijkheid voor het ontvangen van een suppletie-uitkering beperkt tot de werkelijk gemaakte kosten.

Met deze wijziging vervalt het onderscheid tussen de zogenaamde “veelgebruikers” die automatisch een jaarlijkse bijdrage ontvingen van € 2.000,- per nieuwbouwwoning, de zogenaamde “vangnetgemeenten” die een bijdrage via raadsbesluit konden aanvragen op basis van geraamde kosten en de drie grote gemeenten die jaarlijks een vast bedrag ontvingen.

Zie verder de informatie over de wijzigingen in paragraaf 2.4.4 van de septembercirculaire gemeentefonds 2014. (www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/circulaires/2014/09/16/septembercirculaire-gemeentefonds-2014.html)

In deze notitie wordt ingegaan op de belangrijkste vragen die bij het indienen van een aanvraag aan de orde kunnen komen.

Wanneer moet ik de aanvraag indienen?

De aanvraag moet vóór 1 maart van ieder kalenderjaar bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken worden ingediend.

In 2015 is de peildatum eenmalig uitgesteld en dienen aanvragen vóór 1 juli binnen te zijn.

Hoe moet ik de aanvraag indienen?

Het ministerie heeft de voorkeur voor een digitale aanvraag via: regelingen@minbzk.nl.

Per post kan ook:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/FAR/Regelingen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Welke formele eisen gelden er voor de aanvraag?

Er geldt maar één formele eis. Er moet een raadsbesluit zijn waarin staat vermeld:

1. dat de raad het uit veiligheidsoverwegingen noodzakelijk vindt dat explosieven uit de Tweede Wereldoorlog worden opgespoord en geruimd en
2. de totale uitgaven die daarmee gepaard zijn gegaan, inclusief het jaar/de jaren waarin de werkzaamheden hebben plaatsgevonden.

In feite is dit de enige “harde” voorwaarde. De uitkering wordt verstrekt via het gemeentefonds. Dit betekent dat geen verantwoording afgelegd hoeft te worden over de besteding van het geld (zie ook onder “Hoe worden de uitgaven gecontroleerd?”).

Daar tegenover staat de voorwaarde dat de raad een besluit moet nemen over de aanvraag. Het oordeel over welke kosten wel/niet tot de kosten van het opsporen en ruimen van explosieven behoren is aan de raad.

Het is niet nodig om de aanvraag uitgebreid te motiveren of financieel te onderbouwen. Het is ook niet noodzakelijk om (kopieën van) facturen bij de aanvraag te voegen.

Hoewel de regeling dit niet eist kan overwogen worden om de raad uitdrukkelijk te laten besluiten de aanvraag in te dienen. Of dit nodig is, is afhankelijk van plaatselijke bestuurlijke omstandigheden.

Welke kosten kunnen in de aanvraag worden opgenomen?

De regeling bevat hiervoor nauwelijks regels of richtlijnen. Er staat alleen uitdrukkelijk vermeld dat BTW niet voor vergoeding in aanmerking komt, net als bij het voormalige "Bijdragebesluit".

Bedoeld wordt het "Bijdragebesluit kosten opsporing en ruiming conventionele explosieven Tweede Wereldoorlog 2006" zoals dit tot 2010 van kracht was. De belangrijkste reden om dit besluit in 2009 in te trekken was dat de uitvoering van dit Bijdragebesluit hoge administratieve lasten met zich meebracht, zowel voor de rijksoverheid als voor de gemeenten. Het is niet de bedoeling om naar dit systeem terug te keren. Het Bijdragebesluit wordt in de praktijk soms nog gezien als een kader, een richtsnoer, om te bepalen welke kosten in de aanvraag opgenomen kunnen worden. Het Bijdragebesluit is echter niet meer van kracht.

In de junicirculaire gemeentefonds 2010 worden de volgende categorieën kosten genoemd:

- a. kosten van vooronderzoek;
- b. kosten van opsporingswerkzaamheden;
- c. kosten van preventieve maatregelen ter voorkoming van schade;
- d. kosten die gemaakt zijn in verband met het treffen van noodzakelijke spoedvoorzieningen;
- e. kosten van grondwerkzaamheden.

Voorbeelden (niet limitatief)

- Historisch vooronderzoek
- Projectgebonden risicoanalyse
- Milieutechnisch en grondmechanisch onderzoek
- Bouwkundige vooropname belendende percelen
- Detectiegereed maken (egaliseren, verwijderen of verplaatsen van obstakels als kabels en leidingen)
- Detectiekosten
- Herstel in oorspronkelijke staat na afloop van detectie;
- Voorziening Tijdelijke Veiligstellen Situatie
- Inrichten schervengevarezone
- Inrichten vernietigingslocatie
- Verzekering
- VAT (voorbereiding, toezicht, administratie)

Wat wordt vergoed?

70% van de gemaakte kosten (exclusief BTW), zoals opgenomen in het raadsbesluit.

Is het uitkeringspercentage vast?

In beginsel wel. Het Ministerie is vrij om het uitkeringspercentage te verlagen als blijkt dat het totaal van de bijdragen onevenredig stijgt.

Het bommenbudget is in 2010 overgeheveld naar het gemeentefonds. Gevolg daarvan is ook dat er geen maximum meer is voor het bommenbudget. Het gemeentefonds zelf heeft echter wel een plafond. Meer geld voor opsporing en ruiming van explosieven gaat ten laste van de uitkering van alle andere gemeenten.

In 2013 is ca € 45 miljoen aan suppletie-uitkeringen voor opsporing en ruiming toegekend. Het totaal van het gemeentefonds bedroeg in dat jaar bijna € 18 miljard.

Wordt BTW vergoed?

Nee. Uit het raadsbesluit moet blijken dat de opgevoerde kosten exclusief BTW zijn.

Wanneer wordt de bijdrage uitbetaald?

Aanvragen die vóór 1 maart van een bepaald kalender jaar zijn ingediend, zullen bij de meicirculaire van het desbetreffende jaar worden afgehandeld.

Voor 2015 geldt een overgangperiode: verzoeken die vóór 1 juli 2015 zijn ontvangen door het ministerie worden bij de septembercirculaire 2015 afgehandeld. Ingediende raadsbesluiten vóór 1 maart 2015 zullen al in de meicirculaire 2015 worden toegekend.

Verzoeken die vanaf 1 juli 2015 door het ministerie zijn ontvangen worden meegenomen in het volgende jaar, dus afhandeling bij de meicirculaire 2016.

Hoe worden de uitgaven gecontroleerd?

Er is geen sprake van financiële verantwoording, omdat de middelen onderdeel zijn van het gemeentefonds. De gemeente moet de uitgaven voor de opsporing en ruiming wel administreren in lv3 (functie 160: "opsporing en ruiming conventionele explosieven). Deze informatie gebruikt het ministerie om de regeling te kunnen monitoren. De beperkte controle is mede de reden dat er een raadsbesluit nodig is..

Het gaat hier niet om zogenaamde geormerkte middelen, maar om een suppletie-uitkering uit het gemeentefonds. De middelen in het gemeentefonds zijn vrij besteedbaar. Controle op de uitgaven past niet in dit systeem. Het Ministerie gaat de komende jaren wel bezien hoe de financiële omvang van de regeling zich ontwikkelt. Indien nodig zullen maatregelen worden overwogen, zoals een verlaging van het percentage als de omvang van de suppletie-uitkeringen substantieel toeneemt.

Mag de gemeente geld verstrekken aan andere partijen om opdracht te geven voor opsporing en ruiming?

Onder het Bijdragebesluit was het beleid dat de gemeente opdrachtgever voor opsporingsonderzoek moest zijn om voor een bijdrage in aanmerking te komen. Onder de huidige regeling is dit geen noodzakelijke voorwaarde.

De gemeente kan er voor kiezen om bij opsporing en ruiming in alle gevallen zelf als opdrachtgever op te treden. De gemeente is echter vrij om hierover afspraken te maken (bijv. in overeenkomsten over grondverwerving, public – private partnership, aanbesteding van rioleringsprojecten door de gemeente) met aannemers en projectontwikkelaars die zelf opdracht geven aan gecertificeerde opsporingsbedrijven. In de praktijk is dit soms ook efficiënter en kan het ook tijd en geld besparen. Let wel: de suppletie-uitkering die de gemeente ontvangt is exclusief BTW. Hierover moeten wel duidelijk afspraken gemaakt worden met private partijen.

Dit laat uiteraard onverlet dat de burgemeester in deze situatie verantwoordelijk blijft voor de openbare orde en veiligheid. Deze verantwoordelijkheid kan gewoon worden waar gemaakt omdat opsporingsbedrijven op grond van het Werkveldspecifiek certificatieschema opsporing conventionele explosieven (WSCS-OCE) in een aantal fasen in het opsporingsproces meldingen moeten doen bij of goedkeuring moeten vragen aan de gemeente. De beslissing om al dan niet tot ruiming van explosieven over te gaan blijft uiteraard ook bij de burgemeester liggen.